

Rapport

Onderzoek Corona

Uitstel mondzorg

Juni 2020

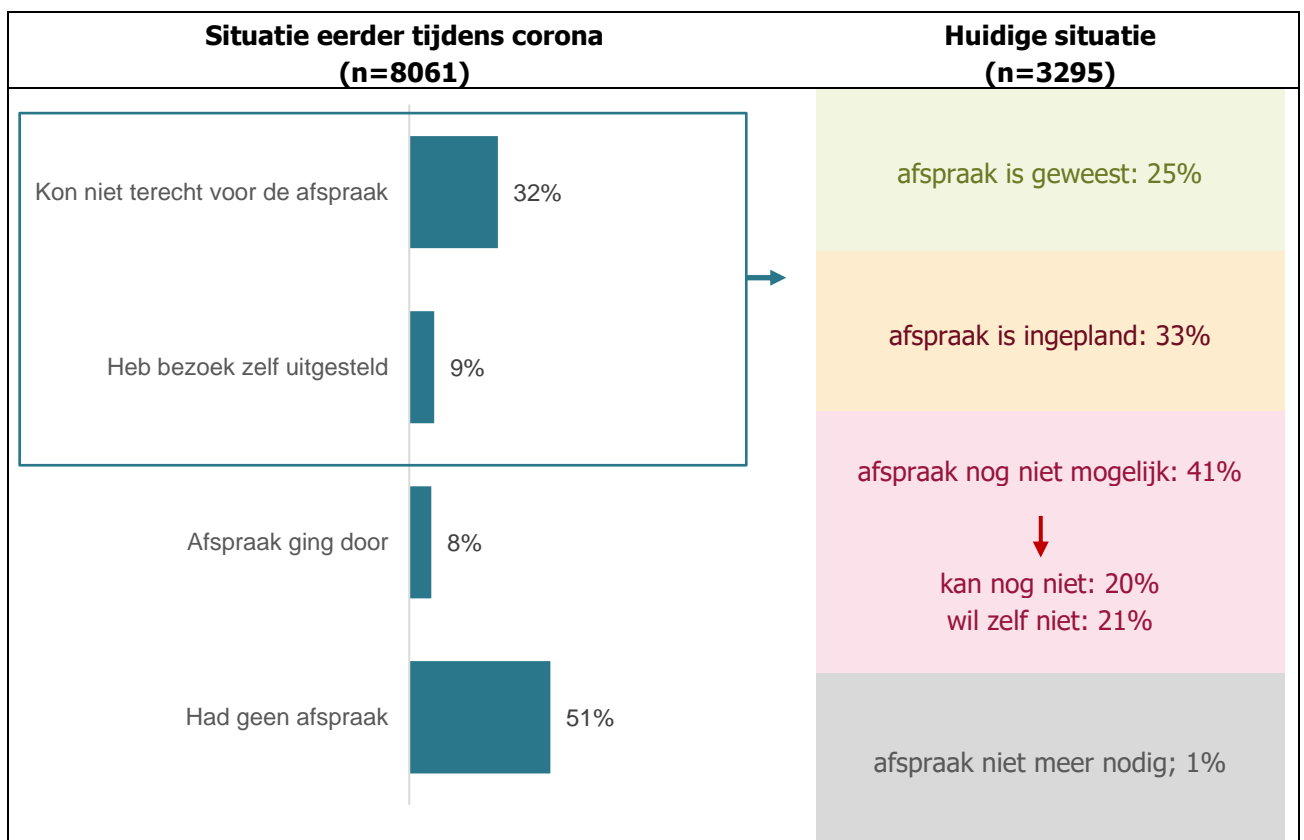
Inhoudsopgave

1.	Mondzorg	3
1.1	Huidige situatie mondzorg	3
1.2	Situatie mondzorg naar regio	4
1.3	Nog geen mondzorg – vrijwillig	5
1.4	Nog geen mondzorg – onvrijwillig	6
1.5	Ingeplande afspraken mondzorg	8
1.6	Afspraken mondzorg die inmiddels zijn geweest	10
1.7	Initiatief contact met zorgverlener mondzorg	11
1.8	Zorgen om uitstel afspraak	12
1.9	Gevolgen van uitstel afspraak	13

1. Mondzorg

1.1 Huidige situatie mondzorg

Van de 8061 (naasten van) deelnemers aan het onderzoek had 32% een (gewenste) afspraak bij de tandarts, mondhygiënist, orthodontist of tandprotheticus in coronatijd die niet door kon gaan. Daarnaast had 9% een (gewenste) afspraak die zij zelf niet door wilden laten gaan. Aan deze groepen deelnemers is gevraagd naar de huidige situatie. Een kwart van deze deelnemers geeft aan dat de afspraak inmiddels heeft plaatsgevonden. Daarnaast heeft een derde van deze deelnemers inmiddels een ingeplande afspraak. Bij vier op de tien van deze deelnemers is een afspraak nog niet mogelijk, bij de helft daarvan omdat zij dat zelf nog niet willen.

De uitgestelde zorg betreft vooral veel (periodieke) controles bij tandarts en/of mondhygiënist. Daarnaast gaat het om beugelcontroles, afgebroken tanden, vullen van gaatjes, plaatsen van implantaten, kronen en/of protheses.

1.2 Situatie mondzorg naar regio

De mate waarin afspraken inmiddels al dan niet weer ingepland of geweest zijn, is uitgesplitst naar regio waar deelnemers woonachtig zijn.

De regio's zijn als volgt ingedeeld:

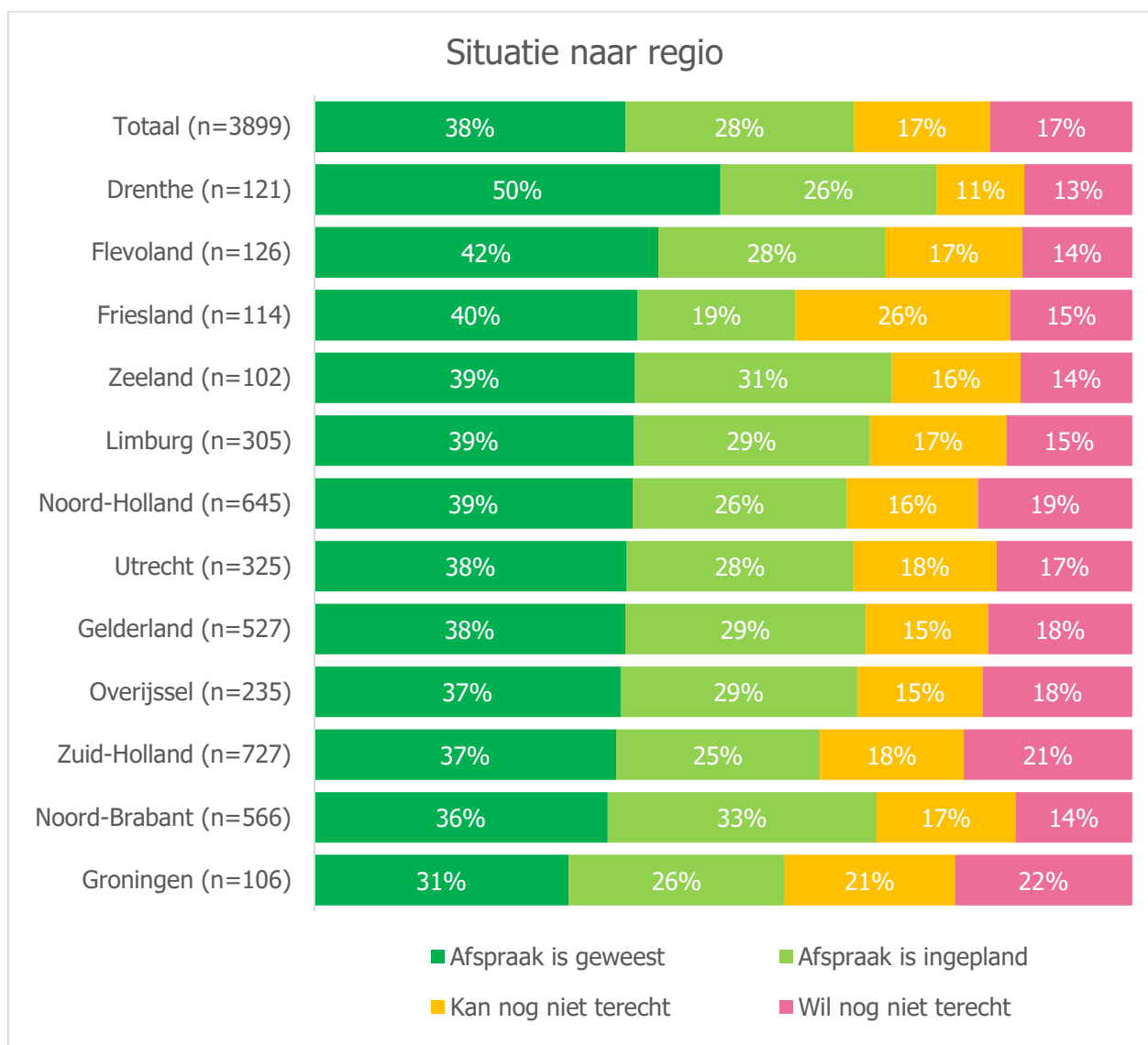
Regio Noord: Groningen, Friesland en Drenthe

Regio Oost: Overijssel, Gelderland en Flevoland

Regio West: Noord- en Zuid Holland, Utrecht en Zeeland

Regio Zuid: Noord-Brabant en Limburg.

Er zijn geen duidelijke verschillen te zien tussen de regio's, maar wel op provincieniveau. Deze resultaten zijn in onderstaande grafiek opgenomen. In Drenthe zijn afspraken in de mondzorg al vaker geweest (50%), terwijl dit in bijvoorbeeld Groningen veel minder het geval is (31%).

1.3 Nog geen mondzorg – vrijwillig

686 (naasten van) deelnemers willen zelf liever nog geen afspraak met de tandarts, mondhygiënist, orthodontist of tandprotheticus. De voornaamste redenen die hiervoor worden genoemd zijn:

- Angst voor het coronavirus, besmettingsgevaar
- Behoort tot risicogroep
- Gezondheid staat het niet toe: ziek thuis, in quarantaine
- Controle heeft geen prioriteit, liever even afwachten (afwachten hoe het virus verloopt, maar ook omdat men (nog) geen klachten of pijn heeft)

Enkele genoemde voorbeelden van deelnemers:

"We slaan een half jaar over. dan is alles weer een beetje stabiel hopen we."

"We wachten nog even af. Eerst maar zien hoe besmettingen verlopen na het loslaten."

Wacht nog liever even, daar ik nog geen klachten heb. Moet wel voor controle."

"Vind het nog niet veilig zo dichtbij in de mond gekeken te worden; voel me daar wat zweterig van worden."

"Tandarts zie ik liever niet dan wel en voor mensen zoals ik van boven de 70 kan je alleen terecht voor spoedgevallen. Mondhygiënist is in overleg een half jaar opgeschoven."

33 deelnemers geven aan dat een afspraak niet meer nodig was. Zij geven aan dat er geen klachten zijn of dat klachten verminderd zijn. Enkele deelnemers schuiven de afspraak door, stellen het dus uit. Tot slot zijn enkele deelnemers naar een andere tandarts gegaan die wel (nood)hulp bood.

Enkele quotes van deelnemers:

"Wij zijn met z'n drieën overgestapt naar een tandarts in Duitsland, die mochten wel eerder behandelen."

"Omdat ik geen klachten heb, is de afspraak komen te vervallen."

"Ik heb binnenkort een afspraak voor controle en dan wordt dit ook gedaan."

"Was voor de 1/2 jaarlijkse controle maar heb zelf besloten om het maar 1 jaar van te maken."

1.4 Nog geen mondzorg – onvrijwillig

(Naasten van) deelnemers die nog niet terecht kunnen voor hun afspraak, is gevraagd of uitgelegd is waarom men nog niet terecht kon. Bij 66% is dit uitgelegd, bij 27% niet.

Vaak koppelen deelnemers terug dat uitgelegd is dat dit door het coronavirus komt. Regelmatig is ook extra uitleg gegeven, zoals:

- Geen urgentie, spoedgevallen gaan voor
- Het is te druk, er zijn wachtlijsten die weggewerkt moeten worden
- Behoort tot risicogroep, leeftijd boven 70 jaar.

De uitgestelde mondzorg betreft vooral veel periodieke controles door tandarts en mondhygiënist. Enkele andere voorbeelden van afspraken die nog niet (opnieuw) ingepland zijn:

"Wortelkanaalbehandeling en het repareren van een tand waar een schilfer van het glazuur van af was gegaan."

"Vulling van twee kleine gaatjes."

"Trekken 2 kiezen en start renovatie."

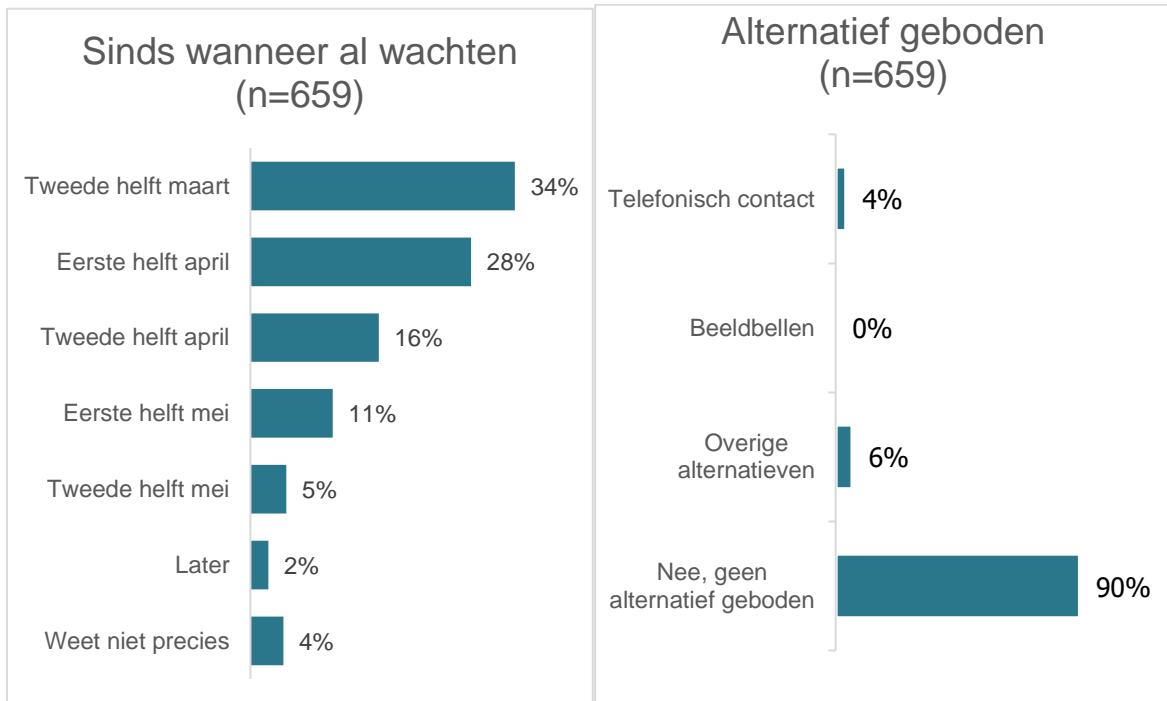
"Onderhoud implantaten (inzetten van implantaten)."

"Een kies was afgebroken en moest 'gerestaureerd' worden."

"Een nieuwe vulling laten plaatsen."

"Een naaste had een afspraak bij de orthodontist voor zijn beugel."

Een meerderheid van deze deelnemers (62%) wacht al sinds de tweede helft van maart of de eerste helft van april op een afspraak met de tandarts, mondhygiëniste, orthodontist of tandprotheticus. Er wordt in de tussentijd nagenoeg geen alternatief geboden; in 10% van de gevallen is er alternatief contact geweest, bijvoorbeeld telefonisch (4%). Beeldbellen is niet aan de orde. Bij de overige alternatieven wordt ook contact per mail genoemd. Ook wordt aangegeven dat mensen een nieuwe, verplaatste afspraak hebben. Of dat ze kunnen bellen indien er sprake is van spoed.

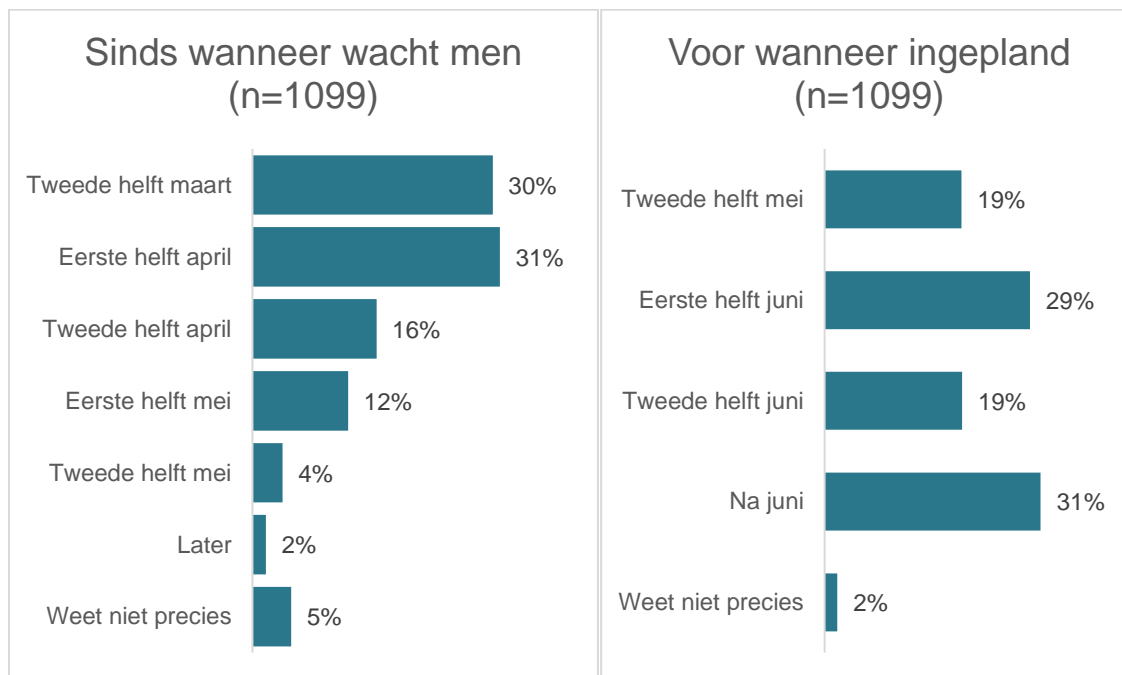

1.5 Ingeplande afspraken mondzorg

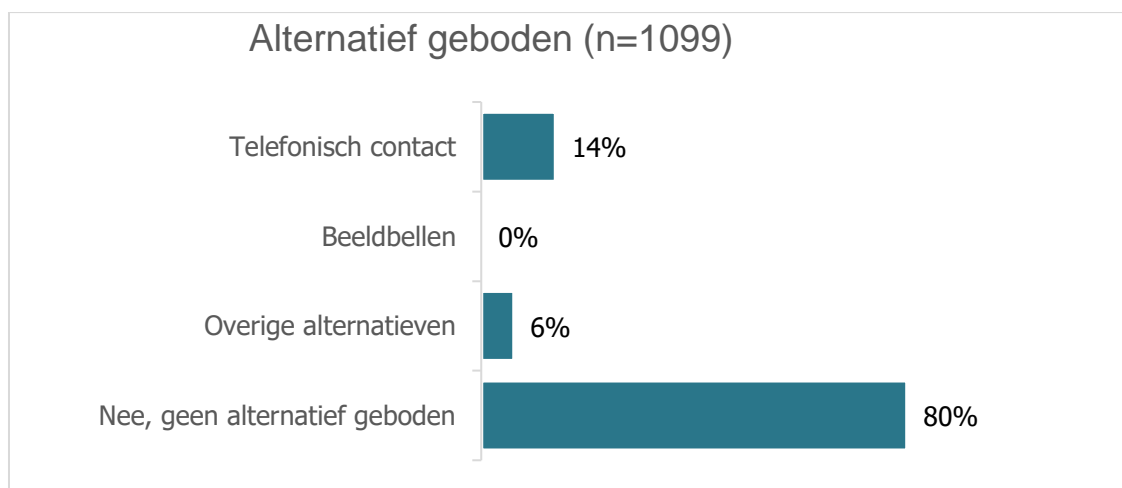
Aan deelnemers die inmiddels een nieuwe afspraak ingepland hebben, is gevraagd wanneer ze de oorspronkelijke afspraak hadden. De meeste deelnemers hadden deze in de tweede helft van maart (30%) of eerste helft april (31%).

Het grootste gedeelte heeft de ingeplande afspraak inmiddels gehad of heeft het op korte termijn in de tweede helft van juni. Een derde van de deelnemers heeft het later.

Bij deelnemers die al lang wachten, of die pas na juni terecht kunnen, betreft het relatief vaak een periodieke controle bij tandarts en/of mondhygiëniste.

Bij deze groep is relatief vaker een alternatief geboden voor de uitgestelde afspraak. Het betreft hier bijvoorbeeld telefonisch contact (14%). Bij overige alternatieven geven deelnemers aan dat ze kunnen bellen in geval van spoed of toenemende klachten. Daarnaast wordt contact via de mail genoemd of dat ze een nieuwe afspraak hebben.

Enkele quotes van deelnemers die inmiddels een afspraak ingepland hebben staan:

"Ik had een afspraak om een noodvulling te laten vervangen. Deze is afgezegd en het was toen nog niet bekend wanneer dit zou kunnen. Omdat ik nog een afspraak bij de tandarts en de mondhygiëniste had, heb ik eerst afgewacht. De laatste afspraak ging wel door, maar in plaats van de tandarts heeft de mondhygiëniste de controle gedaan, om extra gebruik van beschermingsmiddelen te voorkomen. Ik heb haar gevraagd of het nodig was om op korte termijn de noodvulling te laten vervangen. Zij gaf aan dat dit niet nodig is. Ik vroeg haar of het bij de volgende controle over 6 maanden kan en dat kan. Ik heb daar nu een afspraak voor gemaakt."

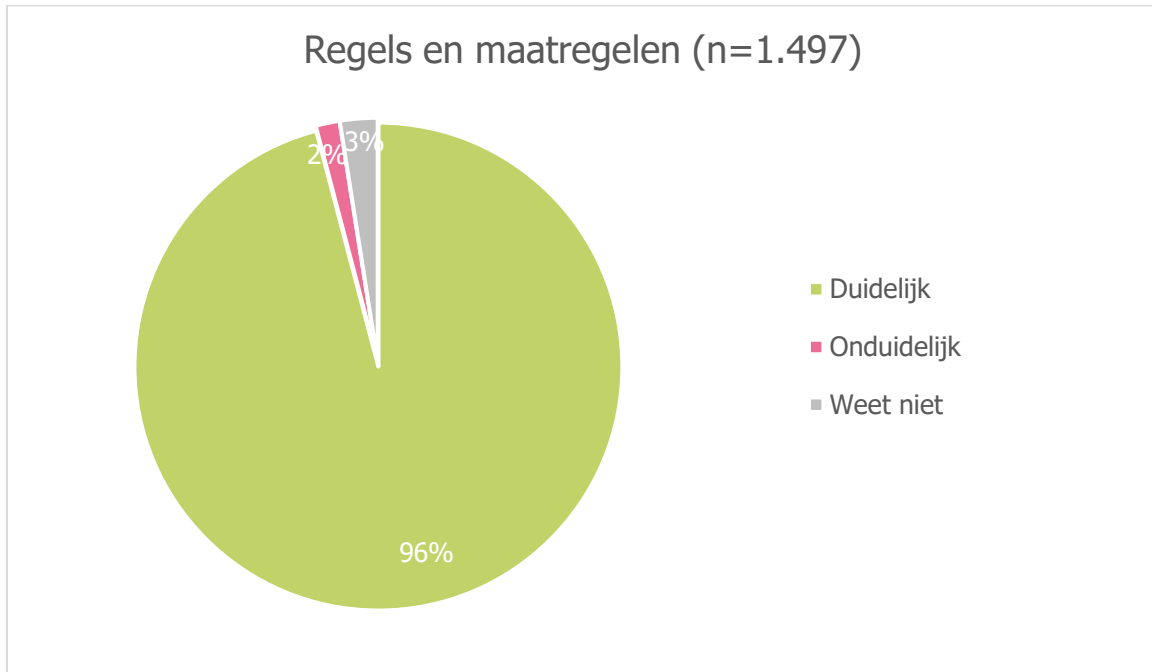
"Voor de halfjaarlijkse controle en de mondhygiënist in maart. Deze zijn gecancelled omdat de praktijk ook deels besmet was, nu is alles weer opgestart, maar de controles zijn weer op afspraak gemaakt maar heel beperkt. Nu weer pas in augustus, dus mis ik 1x in dit jaar de controle, natuurlijk mag je altijd bellen bij klachten."

"Halfjaarlijkse controle. Inmiddels verplaatst naar september 2020. Toevallig veel last van een kies en die moet er uit. Ik ga morgen bellen en verwacht dat ik een dezer dagen word geholpen."

1.6 Afspraken mondzorg die inmiddels zijn geweest

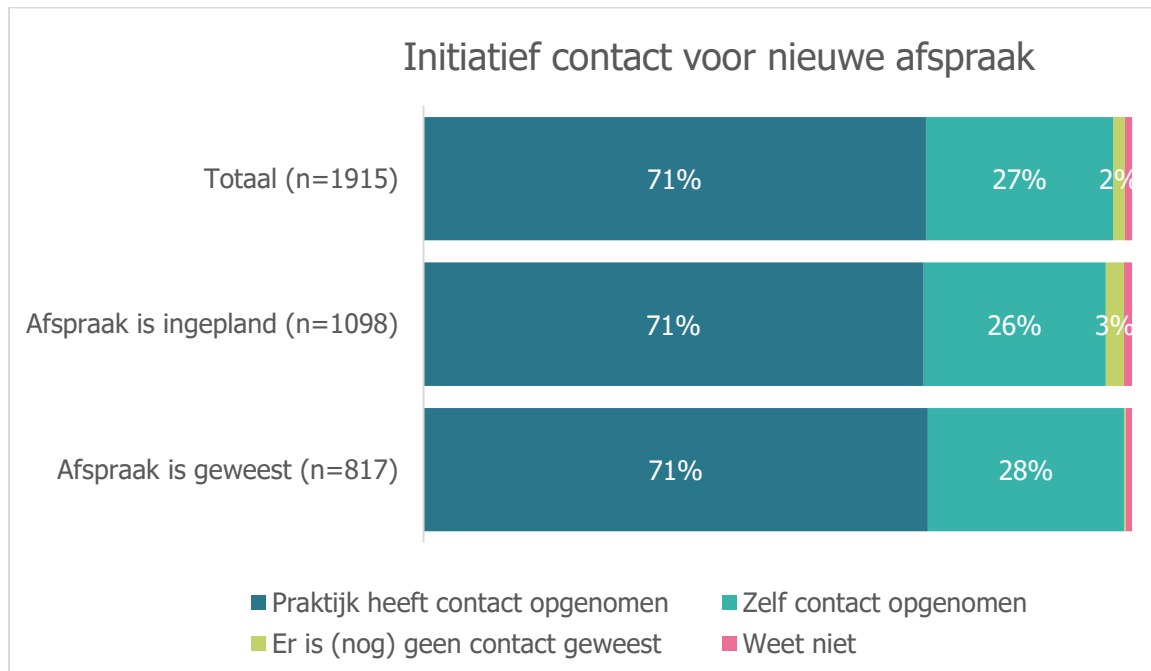
Aan alle deelnemers die in coronatijd bij de tandarts, mondhygiëniste, orthodontist of tandprotheticus zijn geweest, is gevraagd of duidelijk was welke regels en maatregelen er daar gelden vanwege corona.

De meeste deelnemers, 96%, vonden deze regels en maatregelen duidelijk, 2% vond niet alles even duidelijk. Er wordt hier aangegeven dat ze hier weinig tot niets over gehoord hebben.

1.7 Initiatief contact met zorgverlener mondzorg

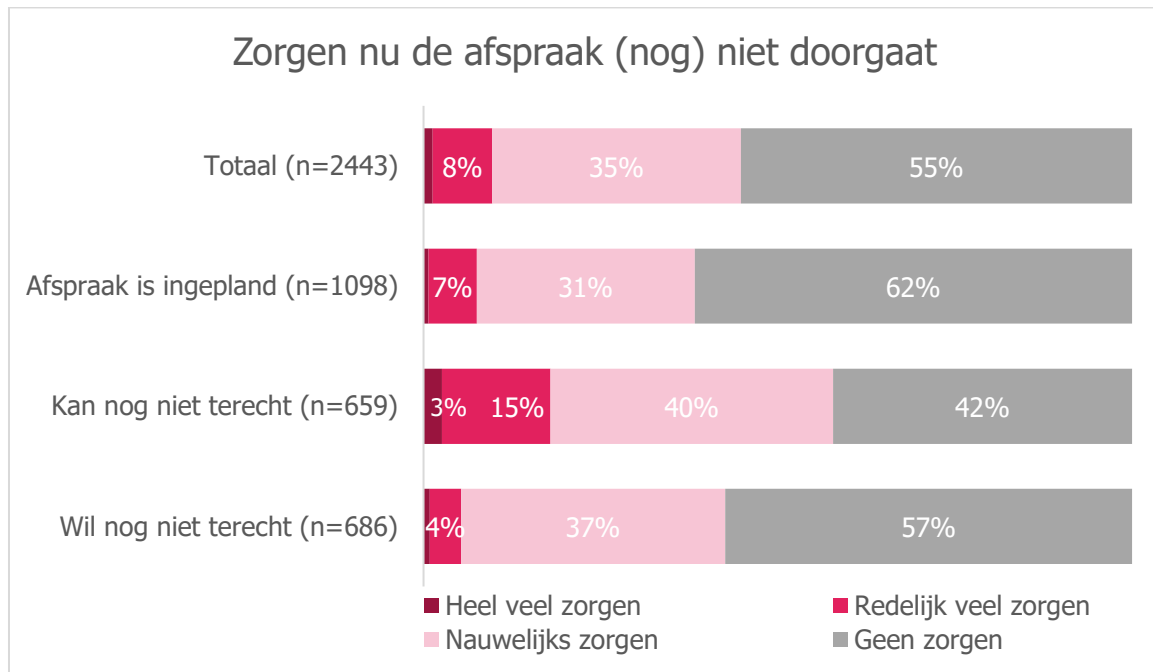
Aan deelnemers die inmiddels een afspraak hebben gehad of ingepland hebben staan, is gevraagd of de (praktijk van de) tandarts, mondhygiëniste, orthodontist of tandprotheticus hierover contact heeft opgenomen, of dat deelnemers zelf dit initiatief namen. Bij 71% van de deelnemers heeft de praktijk contact opgenomen, 27% heeft hier zelf contact over opgenomen. Er zijn geen verschillen waarneembaar tussen de groep die al een afspraak heeft gehad en de groep die een afspraak ingepland heeft.

1.8 Zorgen om uitstel afspraak

Aan de deelnemers die op het moment van het onderzoek nog geen afspraak hadden gehad, is gevraagd in hoeverre ze zich zorgen maken. Iets meer dan de helft van deze deelnemers maakt zich helemaal geen zorgen, een op de tien maakt zich redelijk tot heel veel zorgen. De groep die nog geen afspraak heeft staan, maar dit wel wil, maakt zich wat meer zorgen.

Mensen hebben met name zorgen, omdat ze niet weten in hoeverre het uitstel nadelige effecten heeft op het gebit. Zij geven bijvoorbeeld aan dat het gebit al niet zo best is, of extra zorg nodig heeft vanwege een aandoening. Ook maken ze zich zorgen omdat ze nu bepaalde klachten hebben met het gebit.

Enkele voorbeelden van zorgen die deelnemers hebben waarbij een afspraak inmiddels wel is ingepland:

"Als gevolg van oude wortelkanaal behandeling is er een ontsteking die veel invloed heeft op het hele lichaam. Het correctieproces van deze oude behandeling is door corona tijd gestopt. Pijn in gehele lichaam is nu permanent."

"Uiteindelijk zal ik mijn gebit verliezen. Ik ben bang dat er inmiddels aan een aantal kiezen onherstelbare schade is aangericht en ik daardoor eerder kiezen zal gaan verliezen."

"Traject beugel heeft steeds minder effect gehad en kan straks mogelijk opnieuw."

"Ik heb een nood gebit, die nu veel te ruim is waardoor ik niet kan eten met het noodgebit. Volgende week krijg ik het gebit dat blijvend is voor een aantal jaren."

Enkele quotes van deelnemers die nog geen afspraak hebben:

"Mijn gebit is niet zo goed, dus ik ga problemen krijgen dit jaar."

"Veel last van parodontitis."

"Heb snel toestanden aan gebit door medicatie."

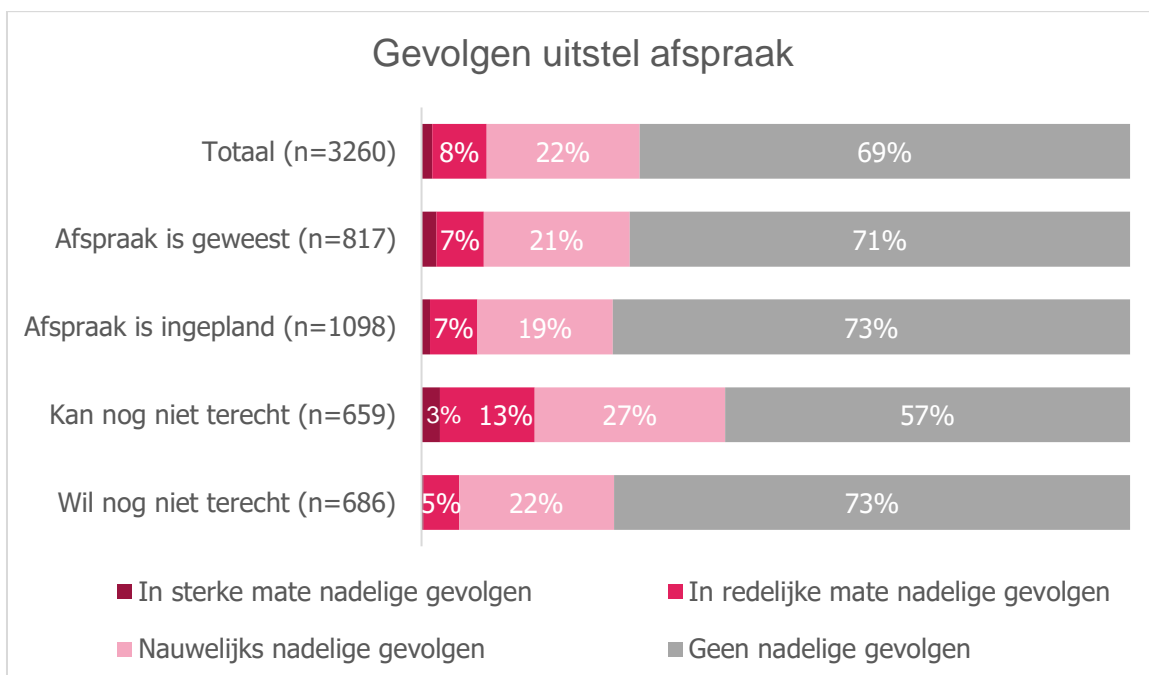
"Doordat ik Astma heb en verschillende putjes hiervoor gebruikt en dexametason tast mijn gebit aan. Hoe is dat in november?"

"Vanwege Syndroom van Sjögren moet mijn mond regelmatig gereinigd worden."

"Altijd goed gebit verzorgd. Geen behandeling kan tot grote kosten leiden."

1.9 Gevolgen van uitstel afspraak

Aan de deelnemers is gevraagd in hoeverre ze nog nadelige gevolgen ervaren van het feit dat hun afspraak uitgesteld is (geweest). In totaal ervaart 31% in enige mate nadelige gevolgen van het uitstel, 9% hiervan in redelijke tot sterke mate. Deelnemers die nog niet terecht kunnen, maar dit wel willen, ervaren gemiddeld meer nadelige gevolgen.

Enkele genoemde nadelige gevolgen die deelnemers ervaren die nog geen nieuwe afspraak hebben:

"Ik voel meer gaten en oneffenheden, en heb meer ontstekingsverschijnselen in de mond die heel vervelend zijn."

"Ik heb uiteindelijk de huisarts om hulp gevraagd en die heeft antibiotica uitgeschreven. Dit ging tot nu toe goed, echter nu begint het meer pijn te doen."

"Zelf denk ik dat de wortel onder de kies verder verslechterd, gezien de pijn."

"Alles moet nu waarschijnlijk getrokken geen geld voor een nieuw gebit."

Enkele genoemde nadelige gevolgen die deelnemers ervaren die inmiddels een ingeplande nieuwe afspraak hebben:

"Door het ontbreken van drie kiezen is het eten lastig."

"Weer twee extra gaatjes. Brug veel later en gat in de mond. Moet implantaat komen. Het word steeds erger."

"Afspraak is met ruim 7 weken naar achter verschoven. Hierdoor 7 weken langer met klachten rond blijven lopen."

Enkele genoemde nadelige gevolgen die deelnemers die inmiddels een nieuwe afspraak hebben gehad nog ervaren:

"De prothese blijft onvoldoende goed zitten (zonder hulpmiddelen) inmiddels verwijzing naar kaakchirurg i.v.m. klikgebit op implantaten. Kan pas in juli terugbellen i.v.m. het wegwerken wachtlijst daar."

"Kies moest er nu uit, kon niet meer gerepareerd worden."

"Wortelkanaalbehandeling constant uitgesteld, en nu verwijzing naar verwijspraktijk voor microscopische behandeling."